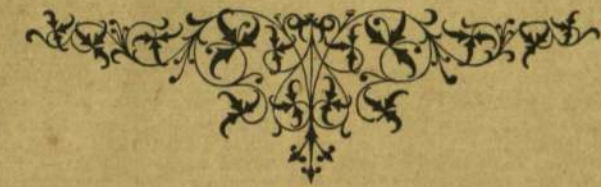

VASÁRNAPI UJSÁG

elöl van... hárdezz' végénél

*Aug
2000*

HARMINCZNYOLCZADIK ÉVFOLYAM

1891.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

NAGY MIKLÓS

KIADÓ-TULAJDONOS:

FRANKLIN-TÁRSULAT

BUDAPEST.

FRANKLIN-TÁRSULAT

MAGYAR IRODALMI INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA.

(Egyetem-utca 4. szám.)

A „Vasárnapi Ujság“ 1891. évi folyamának tartalma.

a) Képek és rajzok jegyzéke.

Table listing various articles and illustrations. Columns include 'Szám' (Number) and 'Cím' (Title). Topics range from local news to international events and scientific reports.

Table listing various articles and illustrations. Columns include 'Szám' (Number) and 'Cím' (Title). Topics include historical events, scientific discoveries, and local news.

Table listing various articles and illustrations. Columns include 'Szám' (Number) and 'Cím' (Title). Topics include historical events, scientific discoveries, and local news.

Table listing various articles and illustrations. Columns include 'Szám' (Number) and 'Cím' (Title). Topics include historical events, scientific discoveries, and local news.

Lap	
Vargha Gyula: Karácsony estéjén (képpel)	857
Vérényi György: Az öreg tölgy	679
Győri Béla: A világ folyása	406
Zempléni Árpád: Toparton I., II.	218
Számadás	418
Barátainhoz	234
X. Biztatás	9

3. Elmékedések, értekezések, fejtetések.

A nők Amerikában. Sz. E.	91
Legyező-studiumok (képpel)	159
Szedő-indák. Szántó Kálmán	359
Az első próba (A magyar ifjúság pünkösdi tornaversenye). Baráth Ferenc	341
A betegségek okairól. V. Z.	343
Alvás és álmatlanság	499
Szlovéniai magyar közbégek sorsa a múltban s a jelenben. Csikó-Volecz Sándortól	517
A német festészetről (képpel) Nyári S.	533
Egy igaz irórol. Gróf Csáky Albiné Boza Anna	686
Az új hercegprímás	725
A természet és művészet. Gróf Csáky Albiné Boza Anna	786
Coleridge asztali csévégeiből	869

4. Élet- és jellemrajzok.

Szemere Pál (arcképpel) Dr. Váczy János	1
Hell Miksaórol. Herman Ottó	7
Komócsy József (arcképpel)	10
Fenillet Oktáv (arcképpel)	17
Schliemann Henrik (arcképpel és képpel)	23
Régibb török költők és Nigjar Khanum (Nigjar Khanum arcképpel) Erdődi Béla	42
P. Szathmáry Károly (arcképpel) Gy. A.	49
Csin kháni herceg (képpel)	54
Simor János esztergomi bírórnok primás (arcképpel)	57
A képviselőház két halottja: Gróf Csáky László. — Fröhlich Gusztáv (arcképpel)	58
Ybl Miklós (arcképpel)	59
Kovács Lajos (arcképpel) Dr. Décsényi Gy.	65
Kovács Lajos irodalmi működése. Dr. D.Gy.	67
Kalákann király (arcképpel)	73
Delibes Leo (arcképpel)	94
Benedek Lajos (arcképpel)	94
Havai új királyneje (arcképpel)	95
Báró Jeszenák János. Régi honvéd	96
Gróf Andrássy Gyula (arcképpel)	101
Meissonier (két arcképpel)	109
Az új olasz miniszterelnök (arcképpel)	117
Mihalovics József zágrábi érsek (arcképpel)	125
Gróf Bylandt-Bheid Szolnok alatt 1849-ben	135
Reményi Ederől (arcképpel) Salamon Ödön	141
Gróf Zichy Géza (arcképpel) Tör. Kálmán	149
Gruis Száva a volt és Pásics Miklós a jelenlegi szerb miniszterelnök (arcképekkel) Popovics István	157
A Pásics-Gyija kormány Szerbiában (arcképekkel). Strausz Adolf	159
Napoleon Jermos herceg (arcképpel)	181
Dr. Windhorst Lajos (arcképpel)	190
Báró Krüdener Pál tábornok	208
Garassini Milutin, Szerbia volt miniszterelnöke (arcképpel)	209
Natalia, Szerbia volt királyneje (arcképpel) Jedonics József	225
Futó Adolfin (arcképpel)	225
Gróf Clem-Gallas Erőde (arcképpel) A. B.	227
Belevce, a meggykoltó bolgár miniszter (képpel)	227
Granville lord (arcképpel)	233
Barnum (arcképpel)	258
Ibsen Henrik (arcképpel) Dr. Lázár Béla	265
A marokkói szultánról. Pierre Loti	267
Olga Feodorovna magyerezőné	270
Szomalyvezes. Irenicz Fülöp (arcképpel)	273
Csepöli István N.	273
Moltke tábornagy (arcképpel és képpel)	281
Újabb tragédiák a czár családjában (arcképekkel)	287
Gróf Andrássy Manó (arcképpel)	289
Hell Miksa (arcképpel) Herman Ottóné	297
A királyi tétlő-táblák elnökei (arcképekkel)	301
Ellinger József (arcképpel)	306
Grünwald Béla (arcképpel)	313
Rohomezy Lipót (arcképpel)	321
Petőnyi Salamon János (arcképpel)	334
A madártan mai magyar mivőlő (arcképekkel)	339
I. Károly román király uralkodásának negyvenéves jubileuma (arcképpel)	347
Liszt Ferenczen anyjáról (képpel) Bertha Sándor	349
«Carmen Sylvas», Erzsébet román királyné (képpel)	351
Csikási József (arcképpel)	363
A mikadó (arcképekkel) Semere Attila	370
B. Bowdler Sharpe (arcképpel) Xantus J.	381
Bakssy Sándor (arcképpel) Tör. Kálmán	417
Hajnalka Lajos (arcképpel)	449
Vidéki János (arcképpel és képpel)	457
A román királyné és Vaccarone kisasszony (arcképekkel)	489
A szerb regensek (arcképpel) Popovics V. I.	497
French Sheldon asszony, afrikai utazónő (arcképpel)	506
Bátori Schütz Bódog (arcképpel)	513
Lendvay-Latkovszky (arcképekkel)	523
Sándor szerb király (arcképpel) Strausz A.	528
Haan Lajos (arcképpel)	538
Ballagi Mór (arcképpel)	577
Grévy Gyula (arcképpel)	593
Kun Bertalan (arcképpel)	609
Carmen Sylva (képpel)	616
Mayerbeer Jakab (arcképpel)	617
Gróf Széchenyi István (arcképekkel és képekkel). Dr. Váczy János	625
Körner Tivadár (arcképpel)	653
Boulangier tábornok (arcképpel)	661
I. Károly, württembergi király (arcképpel)	666
Daevad pasa, az új nagyvezír (arcképpel)	669
Parnell (arcképpel)	669
Molnár György (arcképpel) Zöldi Márton	679
Bévezés Bálint (arcképpel) Csiky Lajos.	679
A magyar tudományos akadémia három kelt-indiai tagja (arcképekkel). Duka T.	695
Prielle Kornélia. Apró visszaemlékezések. Zöldi Márton	701
Mária Terézia mint családanya (képpel) F-y J.	720
Szabados János (arcképpel)	720
Vaszary Kolos (arcképpel) Vargyas Endre	726

Lap	
Az új hercegprímásról. P.	727
Császka György kálósai érsek (képpel)	733
Dolencez József	742
Vaszary Kolos Balaton-Füreden. Sziklay J.	742
Dr. Vucsetich István zágrábi érsek (arcképpel)	742
Báró Jósika Lajos (arcképpel)	752
Tordai Grail Erzsé (arcképpel)	757
A walesi herceg (képpel)	757
H. Vilmos, württemberg király (a király és neje arcképpel)	765
Dr. Hirschler Ignác (arcképpel)	773
Egy fiatal gróf halála (arcképpel)	774
Csikó Gergely (arcképpel)	781
Ifjúkori emlékezések Csiky Gergelyre. Baráth L.	783
Csikó Gergely szimfóniái pályája kezdetéről. Zöldi Márton	783
Dr. Wenzel Gusztáv (arcképpel)	789
Nász a Habsburg-házban (arcképekkel) Marczányi György	790
Hunfalvy Pál (arcképpel). Dr. Vuczy János	797
Henrik főherceg és Waideck báróné (arcképekkel). Marczányi György	805
Az 1791. XVI. körvényezik néhány alkotója (arcképekkel)	808
Szabolcska Mihály (arcképpel) Dr. Sebestény Gyula	809
Az 1791-iki országgyűlés főbb szereplői (arcképekkel)	829
Stefánia és Erzsébet főhercegnők (arcképekkel)	837
Szemere János püspök (arcképpel). Dolencez J.	845
Zsigmond főherceg (arcképpel). Marczányi Gy.	847
Henrik főherceg családja (arcképpel)	848
II. Rákóczy György (képpel) Dr. Váczy J.	848

5. Történelem, régészet és rokontárgyak.

Hogy bántak velünk a muszliák Erdélyben 1849-ben. P. Szathmáry Károly	3
Hány lap van a világon?	11
Kazinczy levele anyjához, közli dr. Váczy J.	39
A magyar hírlapirodalom 1891-ben. Id. Szinyei József	77
Aristoteles most fölfedezett kézirata (képpel)	90
Branyszló, történelmi emlékek. Régi honvéd	107
Hurban. Történelmi emlékek. Régi honvéd	118
Hogy gondolkozott 1830-ban a magyar értelmiség? Bertha Sándor	125
Ó-kori görög arcképek (képpel)	141
A magyar katonaság 1848 márciusában	167
Komárom, 1848 március 15-én	170
Ismeretlen adatok Zrínyi Miklós a költő életéből és irodalmi működéséről 175-186	175-186
A végkai esztendő visszavonulásunk Egszig. Imreh Sándortól	184-238
Aquincum romjai közt (képpel). Dr. Kuzsinszky Bálint	241
Egy magyar államférfi a XVI. században (képpel) Décsényi Gyula	249
Egy conceptus. Réthy Lajos	254
Ókori síremlékek a Mátra- és Bükk-hegységben (képpel). Dr. Szendrői János	274
Budánista emlékek akadémiánkban (képpel) Duka Tivadár	285
A magyar tornászát múltja és jelene	342
Mária Terézia és az 1741-iki országgyűlés (képpel) D. Váczy János	433
Páris ostroma alatt. Arsène Houssaye	471
Komáromi emlékek. Régi honvéd	560
Egy expedíció története 1849-ben. Irta. Id. Ábrányi Kornél	547-580
Schwechat alatt	550
1848/49-iki emlékek. A szabadságharc emléktárgyainak kiállításából (képpel) 545-595	545-595
Kossuth és az angol «Punch» (képpel) Baráth Ferenc	571
Nádásdy tábornagy huszárjai. Régi honvéd	582
Vázlatok a francia forradalom történetéből. Második sorozat. Egykorú és legújabb források után. I. - XV.	583-863
Erdélyi napjaink. Régi honvéd	594
Egy levél 1849-ből	601
Széchenyi István leveleiből	630
A württembergi király és a magyar Württemberg-huszárok	662
Görgei és vezérkara (képpel)	664
Magyar papok mint orvosok	665
A pozsonyi márciusi események 1848-ban	696
Egykorú levél. Varesz Endre	696
Adalék a Württemberg-huszárok 1848/49-iki történetéhez	719
Egy kép Pannonhalmán múltjából. Győröczki Zoltán	740
Kazinczy Pannonhalmán. Váczy János	741
A két protestáns egyház örömnempe. Réthy Kálmán	806
A vallás szabadság emléktárgya	817
Levél a szerkesztőhöz. Szász Károly	865
Karácsony napja a magyar táborban 1848-ban	865

6. Hazai táj- és néprajzok, közintézetek, népszokások, műtárgyak.

A pozsonyi új Dunahíd (képpel)	20
Munkálatok az aldunai szorlatoknál és a Vaskapunál (képpel)	33
A Vaskapu szabályozási munkálatok megkezdése (képpel) Egyessy Géza	39
Hálalatos cigányok mint életmentők. József főherceg	43
A karlócazi gör. kel. szerb főgymnázium új épülete (képpel). Popovics V. István	51
A zólyom-brézói vasgyár (képpel)	91
A világ vége	105
Krasznahorka (képpel)	107
A magyar országos központi takarékpénztár épülete és hivatalos helyiségei (képpel) 121	121
Új nyaraló-telepek hazánkban. Diósgyőr	133
A hétfalmi csángók (képpel). László Mihály	152
A szabadságharc szobra (képpel) Dr. Kovács Dénes	165
A törvénykezési palota Budapesten	189
Fesztay Árpád falfestményei az új törvénykezési palotában (képpel)	197
A mentők (arcképekkel és képpel)	217
Az illavai feyházban. Könyvi József	223
A szepes-csütörtökhelyi Zápolya-kápolna. Dr. Czobor Béla	236
Deák Ferenc szobra Warrington Wood János angol szobrásztól (képpel)	257
Népszokások eredete. Pentsy József	355
A pécsi székesegyház felszentelésére. Dr. Czobor Béla	397
A pécsi bazilika (képpel) Dr. Dolencez J.	398

Lap	
Pécsről (képpel) Dr. Dolencez József	405
Reviczky Gyula síremléke (képpel)	425
Magyar Pantheon (képpel)	439
Magyar evezősök győzelmei (képpel) Szokolay Kornél	452
Az alsó-lendvai vásár (képpel) Belloács Bálint	457
Temesvár és kiállítás (képpel)	481
A Balatonon (képpel) Dr. Kovács Dénes	489
A temesvári kiállítás (képpel)	506
Bátori Schütz Bódog szülőháza és a pisotum (képpel)	514
Komárom és vidéke (képpel) — rd	521
Az Arany-szobor Toldyja (képpel)	537
Magyar érzület Fiumében	571
Széchenyi szobra a Széchenygyegen (képpel)	587
A nagybecskereki reform. templom (képpel)	603
Vázi képek (képpel)	611
A budapesti életről. Irta Jókai Mór	618
Gróf Széchenyi Istvánnak szentelt nemzeti emlény (képpel)	634
Az akadémia alapítása. Holló Barnabás szoborníve (képpel) Dr. Kovács Dénes	634
Beszterce a király látogatásakor (képpel). Bede Jób	636
Szepes-Mindszent (képpel) — ü	645
Két angol művészno magyarországi rajzai (képpel). Dr. Szécsényi Gyula	670
Kalotaszegi női ruházat (képpel)	681
A debreczeni kollegium és nagy templom Pannonhalmán (képpel) Reller Iván	685
Vaszary Kolos — Pannonhalmáról	671
Császka György és a savnik várkastély (képpel) — z	735
A szépségi székesegyház (képpel) Dr. Dolencez József	735
A radai templom (képpel)	742
A zágrábi székesegyház (képpel)	758
Az új hercegprímás eddigi otthona (képpel) Győröczki Zoltán	767
A szegedi tanyák ünnepe (képpel) Kovács János	768
A győri Benecés-gymnázium és a győr-szentiváni leánynevelő-intézet épületei	774
Klotild főhercegnősszony rajzai a Margitszigetről (képpel)	789
Drávanenti erdőrezület (képpel)	848
A fővári karácsonyi és újévi mysteriumok (képpel)	869

7. Általános nép- és országszöme.

Egy kis francia városka haladása	39
A japán parlament megnyitása (képpel)	54
Bolgár népmese. Följegyezte Strausz Adolf	55
Karaván-utra induló arab (képpel)	56
A chilei forradalom (arcképpel és képpel)	70
A sioux-indiánok háborújából (képpel)	112
Orleans Henrik hg. utazása Tibetben (képek)	126
Gazdag és szegény (képpel)	159
Szibériai börtönök (képpel)	173
A polgárháború Chilében	175
Képek Szibériából	190
A síkai királyi család (képpel)	237
Utazás Szibériában (képpel)	242
Egy telem a persa fővárosban (képpel). Dr. Régi Sándor	255-286
Angol hadjárat Manipurban (képpel)	260
Buddha fogának temploma Ceylonban (képpel)	307
Bulgáriából (képpel) Strausz Adolf	318
Az orosz trónörökös ázsiai utjából (képpel)	320
Az Asakusa-templom Tokióban (képpel)	375
A japán nők. Pierre Loti	380
Egy főherceg mint földelőr	382
A Holway-intézet (képpel)	423
Forradalom Haitiban (arcképpel)	483
Diplomaták fogadtatása az angol udvarnál (képpel)	505
Chicago emlékedése	539
Tűzjelző őrs Jeniszegzskban (képpel)	584
Blantyre székesegyháza Közép-Afrikában (képpel)	683
A rabszolgakereskedők utjából (képpel)	684
Thea-szállító karaván Szibériában (képpel)	685
Középkori építészeti műemlékek (képpel)	698
Fővári vadászatok Oroszországban	702-715
Erzsébet királyné villája Korfu szigetén (képpel)	826
A karácsony Angliában (képpel)	870

8. Természettudomány, ipar, kereskedelem és rokon.

Legjobb találmányok a hadviselés dolgában:	
I. A Giffard-puska	7
II. Pneumatikus ágyú	19
III. A «Le Goubet» tengeralti hajó	19
Az éjszaki sark elfoglalása	22
Léghajóval az éjszaki sark felé	23
Egy tél története	60
A villamoság csodái	87-154
A postafeske	122
A dohányméreg	123
Nagy angol szorgalom	123
Az emberi test önvédeme	174
A jövő járművei	184
A távolság csodái	243
Léghajózás szállóernyővel (képpel)	291
A zsebóra mint iránytű	303
Kíneselek a tenger felénél (képpel)	303
Vasutak Afrikában	306
A légáramlatok hatása	306
Az ornithologiai kiállítás (képpel)	329-355
Egy kis katonai statisztika	325
A képződés	352
Hamisított bankjegyek és hamisított vaj az időjárás megővendölése	388
Az ég csodái:	
A kisebb planeták	422
A bolgár csillagok	454
A nap meteorológiája	483
A Mars	528
A csillagok	555
Fényképek a napról	631
A nap hatalma	666
Jupiter	703
A hold tájképei	826
Egy fűmél gyűjtő (képpel)	443
A megpétekek korszakában	443
A barkály mint a telegráf ellensége (képpel)	444
A földalatti világ kinevei	444
A megtakarítás mestersége	459
Az időjárás rendellenességei	472
Az ivóvíz	487
Az élelmezés statisztikája	488

Lap	
Az 1890. évi földregégek	508
Papíros és puskapar	503
Európából Amerikába	506
Valami az idegességről	524
Elet a halál után	538
A parányi lények világából	556
Tengeralatti életlen	582
A jelenkor vártes hadihajói	587
Táviradk és posták	600
A véreső	603
A föld csodái	614
Kétféle löfgyver. Katonai munkatársunkól	617
Bor és kenyér	652
A tél kuszóiban	684
Buzita, az óriás nő (képpel)	703
Az 1891-92. tél időjárása. Dr. T.	707
Sharpe erdei baglya (képpel)	795
A hálószobák berendezése. Dr. T.	824
Falb kritikus napjai	843

9. Tárcázikkek, napi érdekű közlemények.

Hogy ternettek a játékok	9
A Léman-tó partjáról. Szabolcska Mihály 25-95	96
A Rivieráról. Levél a szerkesztőhöz. Szász Domokos	133
Udvari élet Budán	142
Dívatos virágok	187
A kámai menyegző. Veronese Pál festménye. E-y S-y	206
Natalia lakása Belgrádban. Salamon Ödön	323
Az én vadászataim. Urnanczy Nándor	351
Híres könyvtolvajok	356
Hogyan akartam én egy vers martyrja lenni? Jámor Tamás	390
Turinban. Szabolcska Mihály	407
A babona áldozatai	425
Az én jubileumom. Bakssy Sándor	447
Nyári illússzak (képpel)	474
Az orosz trónörökös körútjáról	487
Magyar kuriozumok	491
Lóversenyekről (képpel)	655
Halottak napján (képpel) Kovács János	717
A téli kiállítás a műcsarnokban	809-828
Eljegyzés a brit királyi házban (arcképek) 849	849
Karácsony falun és városban (képpel) Sziklay János	858
Moltke karácsonyai	866
Erdő a városban (képpel) Erdődi Sándor	868
Parnell választói közt (képpel)	7
Az angol királynő leleplezi Frigyes császár szobrát Windsorban (képpel)	11
A Petőfi-társaság közgyűlése	36
A belga trónörökös halála (arcképpel)	60
A hercegprímás temetése. Dr. Kovács Dénes (képpel)	69
Az esztergomi gyásznap (képpel) Dr. K. D.	85
Baldwin herceg temetése (képpel)	87
Szathmáry-Latkócziné bucsú-jubileuma (arcképekkel)	93
A Kiszfaludy-társaság közlése	109
A történelmi társulat közlése	111
Az opertió kiadás (képpel)	127
Az Utópia angol hajó elcsúszódése (képek)	223

FATA MORGANA. — TORNAI GYULA FESTMÉNYE.

melléklet a „Vasárnapi Ujság” 1899. II. félévi folyamához.

I. SZÁM. 1891.

BUDAPEST, JANUÁR 4.

XXXVIII. ÉVFOLYAM.

Előfizetés feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG évi egész évre 12 forint
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt | fél évre — 6 »

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG | egész évre 8 forint
fél évre — 4 »

Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK | egész évre 6 forint
Külföldi előfizetőkhez a postai költség
fél évre — 3 » meghatározott vidékij is csatolandó

SZEMERE PÁL.

(1785—1861.)

A Kisfaludy-társaság kétséggel a nemzeti hála sugalmát követte, mikor elhatározta, hogy egyik alapítójának, Szemere Pálnak, összes munkáit kiadja. Szemere utolsó harciosa volt a század elején megindult ama szellemi küzdelemnek, mely irodalmunkat, társadalmi életünket átalakította, mit aztán a magyar politikai élet megújítása követett. E küzdelemnek oly férfiak voltak bajnokai, a kikről teljes joggal ismételtük a költő szavait, hogy «tették sugára átragyog idők s enyészeten.» Egy nagy név van e küzdelem zászlajára írva legelő: a *Kazinczy Ferencz*, s hozzá két más név van legközelebb: a *Kölcsey Ferencz* és *Szemere Pál*. Nemcsak a hazafiság kultusza egyesítette őket, hanem az ízlés, a műveltség s a tudomány is. Nemcsak írók voltak a szó legnemesb értelmében, hanem a nemzeti haladás legkitartóbb, legbátrabb, legerősb meggyőződésű előharcosai, a kik a magyarság régi világának romjain egy új világ hajnalát sejtették és üdvözölték. De csak Szemerének engedte meg a Gondviselés, hogy a pirkadó hajnal fényes nappá változását megérhette, hogy gyönyörködhetett a becsülettel folytatott munka gyümölcseiben, hogy láthatta a nemzet átalakulását és küzdelmeinek diadalát. Ő volt az, a ki az új irodalmi irányok feltűnését a fejlődés különböző stádiumaiúl ismerte föl, s négy író nemzedékkel azonosította magát félszázadig tartó irodalmi pályáján. Fáytól kezdve, a kinek irányát mintegy kijelölte, most élő legelső írónkig hány tehetséget vonzott az írói pályára, hányat lelkesített, segített, ösztönzött azok közül, kik valamennyien dicsőségei nemzetünknek. Hányan várták tőle a javulást, buzdítást s hányan követték őt azon a pályán, melynek mindannyian érezték becsét, kellemes izgatottságát, de töviseit, szenvedéseit is.

Az a kor, a melyben Szemere a nyilvános élet terére lépett, nagyon kevés reménnyel kecsegtethette az írókat. Valódi hősiesség kellett ahhoz, hogy valaki az írói pályát válasza, mely, ha dicsőséget adott is, a megélhetést egy-

általán nem biztosította. Szemere buszonhárom éves volt, mikor 1808-ban pályát kelle választania. Atyja, Ferencz, királyi agens, korának legműveltebbjei közé tartozott ugyan, de az író-ságot nem tartotta olyannak, mely bárkinek is életcélja lehetett volna abban az időben. Tudta, milyen küzdelem jár e pálya, mely áldozatokat követel inkább, sem hogy biztos alapot nyujtana a megélhetésre. Szemere Pál azonban budai, sárospataki és pozsonyi iskoláztatása és jogi tanulmányai közben már ismerni kezdte a magyar írói világot, s egyszersmind saját tehetségének is tudatára jutván, nem osztozhatott szigorú atyja véleményében. El volt határozva, hogy bármi szenvedésekkel jár is az írói pálya, ő ezen fog szerenését próbálni. Azért, mikor atyja a mondott évben felszólította, hogy «legyen valami:

ő a diavasgyó ifjú magas önértetével felelt minden habozás nélkül: «*író leszek.*» «Itt van hát száz váltóforint, — felelt atyja, — élj meg belőle egy esztendeig, akkor megmondhatod megint, szándékosd melletted maradsz-e?» Szemere nem változtatta meg szándékát s innentől fogva teljes öntudattal készült a pályára, melyen egész haláláig működött.

Az ifjú író becsavágyával erős türelem párosult, s mikor egy év múlva atyja újra kérdőre vonta, vajjon megmarad-e szándéka mellett, semmit sem mutatott a küzdelmes év nyomorúságai közül, a mi őt szándékában megtántoríthatta volna. «No, magam is látom, — így szólt hozzá atyja, — hogy csakugyan írónak születél. Csak arra vigyázz, hogy a más kenyerét ne edd. Itt a jövő esztendőre kétszáz váltó forint.»

Mikor ez történt: Szemere már ismeretségben volt *Horváth Istvánnal* és *Vilkovicssal*, s a hármuk társaságát *Kazinczy* a maga *triászának* nevezte el. Ez a *triász* *Kazinczy*nak a pesti helytartója, képviselője, s a széphalmi mester eszméinek hű fegyverhordozója. A közvetítő Szemere, ki a legbuzgóbb tevékenységet fejté ki a nyelvújítás érdekében. Ő foglalkozik egy tudományos folyóirat megindításával, mely a «nemzetet minden részről csinosítaná». Összeszedett kéziratait, tudományos dolgozatait azonban egyelőre asztalfiókjába rejti el, s kész azt bárkinek átadni, nemcsak most, de évek múlva is, ha esetleg nálánál arra valóbb ember tervez egy-egy új vállalatot. A mellett, hogy aethetikai tanulmányokkal foglalkozik, hogy nyelvészeti értekezéseken dolgozik folyvást: a múzsa sem kerülgeti. Nevét a *Vida Lászlóhoz* írott híres epistolája tette ismertté legelőször, mely 1810-ben jelent meg díszes kiállításban. Már előbb megkötötte *Kölcseyvel* azt a hű barátságot, melynek mindketten oly sok szép órákat köszönhettek. *Kölcsey* philologiai tanulmányokba csak ezután fogott, mert Szemere rendkívül gazdag jegyzeteit rendelkezésére bocsátá. Ő volt e kornak leghíresebb magyar philologusa, a kinek még *Kazinczy* is számos eszméjét átvette. De e mellett csakhamar a legfelelmetesebb kritikusként kezdték őt emlegetni, mikor az «*Uj holmi kritikai megítélte*» című röpirata megjelent. A Révai irányával homlokegyenest ellenkező

B. Hirsch Nelli rajza.

Szemere Pál

is aludtunk, úgy hogy, ha az első sor hirtelen megállott, a többi hátra hanyatlott egymásra.

Ha tudtam volna, hogy a következő pillanatban a kozák megjelenés mellett és csudar lötyögő pikáját tövig a szívembe fogja mártani; még akkor is ott aludtam volna a dévai zöld gyepen, kezemre tekerve lovam kantárszárát. Aludtam is virradatig oly mélyen és oly édesen, hogy annak egy órájáért mostani egész éjszakámat odaadnám.

A hallérezék volt az első, mely tudtul adta,

tunk és bevágtattunk a városba, hogy az öreg urnak az ellenség közelétől hirt adjunk.

Bebocsátottak. Az öreg úr Stein tábornokkal reggelinél ült, és idegesen szólott hozzánk:

— Csak legyenek nyugodtan uraim, a csatát biztosan megnyerjük, mert az ellenség be van kerítve. Azután előre törünk a székeley földre, és onnan fogunk kifelé működni.

Mindezt nagyon idegesen adta elő, és kínált, hogy igyunk az előtte levő piros borból, melyet azonban mi természetesen visszautasítottunk.

nyában; maga is mintaképe egy valódi szép barna férfinak.

Az országúton poroszkált elő hatalmas pej lovával, és nekünk mit sem szólva, az országúton végig átment mind a muszka, mind a magyar táboron, bekötetlen szemmel, mi elég rosszat jelentett.

Az időt eltöltöttük, hogy lehetett; legtöbbször a városba mentünk, hogy magunk és lovunk élelméről gondoskodjunk; csak hogy már akkor a magyar bankó értéke annyira lejár, hogy egy

ARAB KÁVÉHÁZ.

Eisenhut Ferenc festménye.

hogy vége az éjjeli idyllnek. Valami vékony hangú dongás keletkezett a levegőben, mely bármily kellemetlen volt, mégis csak el kellett ismerni, hogy mohamedán kozákok ima-dala az.

A mint e hangokra fölpillantottam, rémülve vettem észre, hogy a kozákok alig 150 lépésnyire tőlünk ütöttek sátrát előtünk, és hogy mi vagyunk velük szembe, a legesleges sorban. Felugrottam és alarmiroztam a tábor elejét; azután Keller Gyulával, tisztársammal, lóra kap-

Mire a táborba értünk, már minden zászlóalj talpon volt és várta a csata megkezdését; intező szellem azonban sehohsem jelentkezett. Egy óra múlva azt a hirt kaptuk, hogy *Bem* és *Stein* ez utóbbinak két kerekű leptikáján visszatértek Lesnekre, és onnan, egy század huszár fedezete alatt külföldre menekültek.

Már magasan állott a nap, midőn a város fölől egy huszár trombitás kíséretében *Beke* ezredes láttuk feltűnni szép aranygalléros dolmá-

harapás kenyérért, és egy pohár borért tíz forintot fizettünk, s ugyanannyiba került egy maroknyi zab szegény Muczi lovam számára. És ez még ternó volt: a kik még egy órával későbbben jöttek, annak az összegnek tízszeresét fizették.

Az igen nagy augusztusi hőségben egészen átizzadva, két óra tájban érkezett meg *Beke* ezredes és aranyos atillája alól egy iratot vont elő, melyet *Lüders* orosz tábornok állított ki részére. Köréje csoportosultunk, s nagy figye-

lemmel hallgattuk a szöveget, melyben, ha jól emlékszem, az állott, hogy a fegyvereit leteendő erdélyi honvédsereg mindazon előnyökben részesülni fog, melyek bármely más magyar hadsereget a kapituláció alkalmával megillettek. Nesze semmi, fogd meg jól! De mi azt akkor nem tudtuk.

Elég, hogy a muszák kardunkat meghagyták, senkit el nem fogtak, vagy le nem tartóztattak. Augusztus 16-án délutáni hat órakor sorakoztak a csapatok fegyverletételre. A fegyvereket gulába raktuk, zászlóinkat emlékül darabokra téptük; és némelyek állítása szerint a szép Rákóczi-ágyúkat valaki beforgattatta a Marosba.

A Dévánál kapitulált erdélyi hadsereg lehetett mintegy 10.000 ember; a tisztek száma 700 körül, kiket külön választottak, és egy szürke lovas ezred kettős sorai között indítottak meg Szászvárosnak.

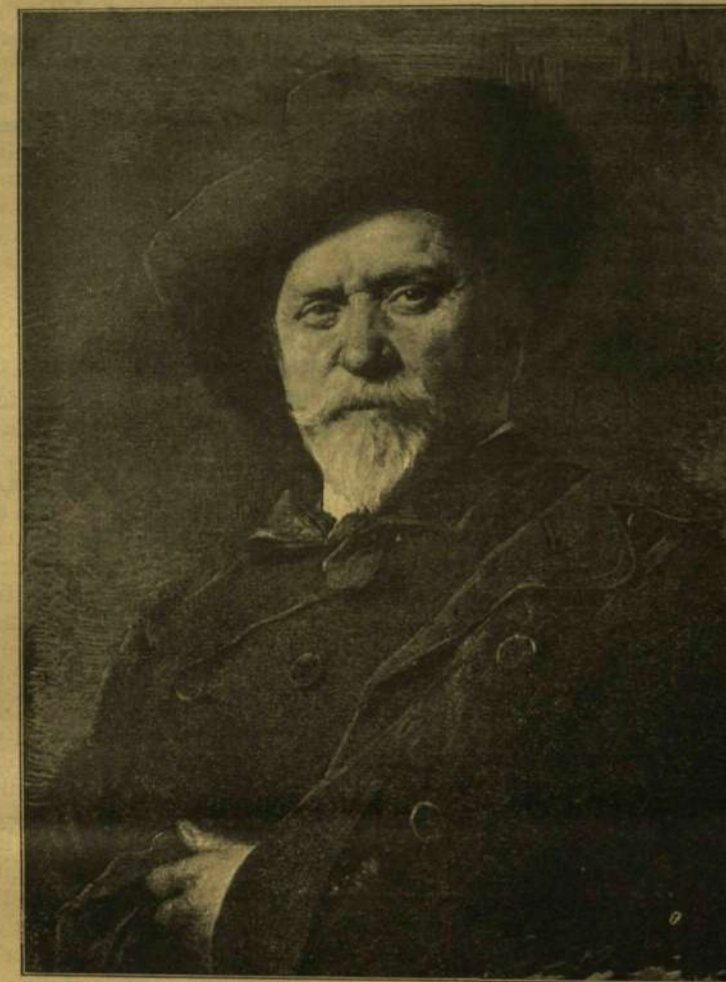
Az útközben beállott sötétség árnyai alatt az orosz hadseregnek fény- és árnyoldala épen én rajtam furesán és találón mutatta be magát.

Mellettem egy kisebb rangú orosz tiszt lovagolt, ki igen jól beszélt németül és oláhul. Ez az úr igen nyájasan társalgott velem; elbeszélte, hogy miután a fegyvert letettük, az ő részéről semmi kellemetlenségtől nem tarthatunk, sőt abban az erős meggyőződésben van, hogy mind a hadvezérek, mind a hatalmas császár annyi jóindulattal viseltetnek irányunkban, hogy mi magyarok a legkedvezőbb megoldásra számíthatunk.

Az igazat megvallva én ezekre a biztatásokra keveset adtam; de a következő pillanatban még egy sokkal sajtászerűbb esemény következett be, mely a muszka jóakaratot különös színben állította elő.

Egy bitang kozák, ki már korábban szemet vehetett tászkáma, hirtelen elrohant a tiszt és én között, és, tászkám szíját hirtelen elszakítva, úgy elment vele, hogy sem őt, sem tászkámat soha sem láttam többé.

Ezek a tászkák igen divatosak voltak a hon-

KOMÓCSY JÓZSEF.

Benzszür Gyula festménye.

védtség körében. Valószínű, hogy maga Görgei használta először, de azután lement az az utolsó hadnagyg. E esinos tászkában tartottuk a hivatalos iratokat, pénzt és, ha fért, szivart is, a miért sárga réz becsapója kulccsal volt el látva. Ütközetek előtt, vagy a mostanihoz hasonló esetben, óránkat, gyűrűnkét is abba tettük, hogy ne tűnjének annyira szembe.

Ezt rabolta el egy hirtelen erőszakos rántással, az e tekintetben, úgy látszik még jól gyakorolt

kozák ur, és ezzel a bitang manőverrel elvitte összes jegyzeteimet, 700 forint magyar pénzt, melyet jövőre szádomnak kellett volna kiosztani, arany órámat és pecsétnyomógyűrűmet, mint egyedüli kincseimet.

A muszka hadnagya utána iramodott poroszka lovával a kozáknak; de nem sokára visszatért ama kedvezőtlen tudósítással, hogy a kozák eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

Nem először jegyeztem meg magamnak, hogy a kozák nagy úr az orosz hadseregben, a kinek még a vezérek is sokat elnéznek.

Az én kis hadnagym folyton mentegetőzött egész Szászvárosig, hova az éjjelre betelepítettünk. De én bizony részéről jobban szerettem a város háta megettől erdőalját: oda is vonultam el magamat kipihenni.

Az oroszok az efféle ellen semmi kifogást nem tettek; megszökhetett volna bárki, ha attól nem fél, hogy mint bujdoskót valahol agyonverik.

Reggel mindnyájunkat a főhadiszállás elé rendelték, mely a városi vendéglőben volt. *Lüders*, egy jól termett férfi, roppant arany vállrojtokkal, katonásan üdvözölt mindnyájunkat s, mint mondák, kijelenté, hogy 5 napig az orosz sereg vendégei vagyunk. A törzstiszteknek 2-3, az alantás tiszteknek egy-egy db 20 rubeles aranyat fizettek és kijelentették, hogy délután 3 óráig szabad a vásár, ki lehet sétálni, ha tetszik, a város előtti táborba is. Megjegyzem, hogy lovunk, kardunk még mindig birtokunkban volt.

En kis poroszka lovamon csakugyan kiindultam délfele a táborba, hadd lássam, milyen ott az a bizonyos 'lefőzés', melyet a muszák szoktak eszközölni.

Érdemes volt azt megnézni. Mindenütt a partokat keresték föl, melybe kis üstjeik számára lyukat fúrtak; alól egy másikat, hogy alája tüzelhessenek.

Mikor ez készen volt, az orosz katona ásót vett kezébe és bejárta a mezőt, főként krumpliórt. gyökerekért; az ugorkát, — nyersen is megette,

A HAZAÉRKEZŐ NOVICIUS.

Tury Gyula festménye a Képzőművészeti Társulat téli kiállításán.

PARNELL BANTALMAZTATÁSA AZ IR VÁLASZTÓK ÁLTAL KILKENNYEN.

melynek emeleti helyiségében, a kereskedelmi kamara olvasó-szobájában, gyűlt össze Cork város értelmisége és előkelő világa Parnell üdvözlésére. Az ir nemzeti liga képviselői szoltak először s azután a város polgármestere, mindkettő törhetetlen ragaszkodásukról biztosítva a pártvezért, Parnell röviden felelve a tisztelgőknek, az olvasó-szoba ablakából nagyobb beszédet tartott a közönséghez. Üdvözölte, hogy most is igazolta a «rebellis Cork» nevét s fesztelenül tárgyalva Gladstonenál és az ir képviselők többségével való vizályát, kifejtette, hogy az irek ügye csak a régi uton vezethető diadalra. A nagy lelkesedéssel fogadott beszéd után ugyancsak a vendégfogadó ablakából beszéltek még a polgármester, továbbá O'Kelly, Fitzgerald és Harrison képviselők.

Parnell diadala régi választói körében tökéletes volt, legalább az ellennézették — ha ugyan voltak itt is ilyenek — nem mertek nyilatkozni. Másnap reggel a pártvezér egész sereg üdvöző küldöttséget fogadott, köztök a corki nemzeti liga és az ir demokráta munkaszövetség küldötseit. Délután elutazott Corkból Kilkennybe, hol szintén nagy ünnepeiségekkel fogadták, s itt ismét nagy beszédet tartott. Mindezen dicsőség azonban csak részleges volt; az irlandiak közvéleménye Parnellel szemben már nagyon megoszlott, s a nemrég még «Irland koronázatlan királyá»-nak nevezett híres pártvezér tekintélye annyira hanyatlóban van, hogy ő, az addig sérthetetlen, minden pillanatban megtámadatásnak van kivéve, a minthogy meg is történt, hogy ez utjából visszatérőben meszet dobott a szeme közé, a mi miatt látását is csaknem elvesztette, sőt attól tartottak, hogy a bántalmazás folytán jobb szemét végkép el fogja veszteni.

Mint említettük, Parnell december hó 12-én Kilkenny megyébe utazott, melynek éjszakai körülete választás küszöbén állott. A ketté szakadt régi ir párt mind a két töredékének, úgy Parnell híveinek, mint ellenségeinek más-más jelöltje volt; az előbbi Scully Vincze, az utóbbi sir Hennessy János. A kerület, melyben a választás történt s melynek székhelye Kilkenny 12,299 lakossal, igen kiterjedt, 5413 választó van benne, de nagyobb részt egészen műveletlen parasztokból áll. Parnell utjában Harrington, Radmond, Power Richard parlamenti tagok, az ir nemzeti liga néhány vezérféria s a Parnell-párti képviselőjelölt, Scully Vincze, kísérték. Több községben tartottak beszédet s igen természetesen, hogy az ellenpárt hívei több ízben tüntetéseket is rendeztek ellene, azonban nagyobb kihágás nem történt, míg nem 16-án Castlecomer nevű kis városba érkezett, a hol a csöveslők a szó szoros értelmében megtámadta őt és társait felemelt botokkal és köveket hajigálva rájuk. Parnell eltalálta egy reá dobott kő s oly szerencsétlenül, hogy jobb szeme veszélyesen meg-

sérült. Az orvosi tanács ellenére Parnell tovább folytatta kortesútját s december 18-án, a mint egyik képünkön látható, kötélekkel szeme felett s kendővel fején tartotta meg beszédeit. Szeme

PARNELL EGY CORKI VENDÉGLŐ ABLAKÁBÓL MEGKÜSZÖNT AZ IR VÁLASZTÓ POLGÁROK ÜDVÖZLÉSÉT.

állapota e miatt még rosszabbra fordult s már híre volt, hogy szemeinek megmentése végett egy híres szemorvoshoz Párisba utazik. Ugy látszik azonban, hogy szembaja javult, mert a helyett, hogy Párisba menne, egy francia kikötővárosba utazott, hogy ott O'Briennel és Gillel, az irek két tekintélyes vezérével találkozzék s megkísérte pártja viszonyainak megjavítását ezek befolyásának fölhasználásával.

EGYVELEG.

* Vasut tenger alatt. Maxton angol mérnök részletes tervet készített egy vasut számára, mely 20 méter mélységben a tenger alatt 4 1/2 földrajzi mérföld távolságra kötné össze Skócia és Irland partjait. Az egész mű csak 55 millió forintba kerülne s Maxton kötelezné magát, hogy öt és fél év alatt elkészíti.

* A karácsonyi ünnep nagyon megszorítja az Atlanti-Oceánon közlekedő posta-hajók terhét. Nemrég egy Liverpoolból New-Yorkba menő hajó 1000 nagy csomag levelet vitt át, melyekben főképp karácsonyi üdvözlések és ajándékok voltak. Egyetlen gőzzel még soha sem küldtek ily nagy mennyiségű posta-csomagot.

* Washington utódai a híres férfi több levelét és apróbb ereklyéjét árvereztették el Philadelphian. A begyűlt összeg meghaladta a 30,000 forintot.

* Csónakon jött át Amerikából Európába családjaival együtt egy vállalkozó merész hajós. A 31 láb hosszú csónakon összesen tizen voltak s az utazás egy hónapot s pár napot vett igénybe. Mivel télen az Atlanti-Oceán északi részén veszélyes viharok dúlnak, utjukat lehetőleg déli irányban vették.

* A téli zord időjárás rendkívül megnépesítette a berlini börtönöket, mivel, miként vizsgálat után kitűnt, sok szegény ember csak azért követett el apró vétségeket, hogy meleg szállást és élelmet kapjon.

BOLDOG ÚJ-ÉVET!

BIZTATÁS.

Miért mondd a reményről,
Hogy csalóka, hűtlen?
Van-e nála hibb barátunk?
Ifjuság, kedv' hogyha rád nnt,
S pusztá, zordon a jelen,
Ó veled jár szüntelen.

Mért mondd, hogy a mit ígér,
Csalfa, álnok hitetés?
Hátha a nagy ébredésig,
Csupán a beváltás késik,
S kárpótolni szenvedésid,
Ott túl lesz a fizetés?

HOGY TERMETTEK A JÁTÉKOK.

— A Mikulás legendája. —

Nem egyszer hallottátok, hogy a játékszerek a XV. századból erednek s eredeti bazájok Németország, Nürnberg, a Fekete-erdő. No hát egy szó sem igaz ebből. Csupa «us»-ba végződő nevű vén tudósok koholmánya ez mind. Az igazság a következő.

Anno ekkor és ekkor... egy szóval rég esett ez az eset, olyan rég, hogy már nem is emlékszem mikor, elég az hozzá, karácsony táján lehetett, a mikor a jó Isten epen befejezte évi számadását.

Becsapta hát aranyozott sarkú nagy könyvét, melybe a világ bűnei vannak bejegyezve, s megsimogatta hosszú fehér szakállát, s ekkép gondolkozott:

«Van ebben az én Magyarországonban nagyon de nagyon sok okos és jó kis gyerek, talán főbb, mint az egész világon együttvéve. Jól tudják a Miatyankot, szót fogadnak a papának és mamának és sohasem fulltenek. Ez jutalmat érdemel; valamit ki kell találnom az én jó kis gyermekeim számára.»

Azt pedig mindötök tudja, hogy a jó Istennek nem sokat kell gondolkoznia, hogy jobbnál-jobb dolgokat találjon ki. Egy minutum századrésze alatt kitalálta a játékokat.

Ugy-e azt ugyan okosan tette? Hanem megálljatok csak, még ezzel nincs vége.

Előhivta mindenekelőtt a kis Jézust meg a Mikulást. Azután így szólt hozzájuk:

«Eredj csak Mikulás szögám, fogj be a számba, a miben eddig virgácsot hoztál az erdőből rossz gyermekek számára, töltsd most tele skatulyáival, cifra rongyokkal, csengővel és arany-czüst papírral, aztán a számkával leszállj a földre. Aztán ha megérkeztek Pestre, ebbe a szép nagy városba, gyártsatok sok szép játékszert jó gyermekek mulattatására. Menjete, állásom rátok.»

A kis Jézus és a Mikulás úgy tőnek, a mint parancsolva volt. Három nap, három éjjel menedéltek, mert hát a mennyország, mint tudjátok, jó távol van. A föld ezalatt egyre forgott, a mire lábuk a földet érte, épen Kőbányát találták maguk alatt. Sötét éjszaka volt, de a lassu moraj,

mely a levegőben zúgott, már elérulta a főváros közelségét.

Féjüket övező glóriájuk világánál a két szent neki indult, egyre silabizálva az útba eső bolt-czégek, hogy valahogyan tájékozódjanak. Egyszerre egy utcaszegleten esendes sirdogálás ütötte meg füleiket.

«Édes Hézuskám — így szólt a hang — segíts meg s ne hagyj el engem, benned bizó szegény gyermeket.»

Jézus és Mikulás meglepetve álltak meg, s egy kis fücskát pillantottak meg, a ki szőke volt, mint az érett gabnászár; szép, akár egy piros alma. Mindamellet nagyon elhagyatott lehetett szegényke. Könyekkel szemében panaszolta el, hogy apja, anyja meghalt s ő egyedül maradt a világon, s holnap a fedelet is, a mely alatt megpillantotta a napvilágot, el fogják árverezni feje fölül.

A beszéd rendkívül meghatotta a kis Jézust, az öreg Mikulás is mormogott valamit a szakállába, valami olyast, hogy: «szegény fücska.» Hát pedig ő nála nem olyan könnyen megy az eféle ellágyulás, kellett hát mégis, hogy legyen valami a dolganban.

Egy szó, mint száz, e két szent megvizsgáltatta a panaszkozó fücskát. «Legjobb, ha itt szállunk meg», intettek egymásnak a szemökkel, s azzal beléptek a házba s hozzáfogtak a játékok készítéséhez. Hopp, egy pillantás alatt megtelt a szoba bábuival, pojáczával, szebbnél-szebb bárányval, kakassal és ólom-katonával. Volt ott esztendőkre való, minden képzelhető színben és formában.

Mikor aztán mindent feldolgoztak, a mit magukkal hoztak, azt mondja a Mikulás a kis Jézusnak: «Elvégeztük dolgunkat, erjedj most te vissza az égbe, s beszéld el a jó Istennek, mit végeztünk. Én maradok, magamhoz veszem ezt a kis gyermeket, megantim játékokat csinálni, később majd boltot nyit és nagy vagyonot szerez.»

Dictum, factum. A kis Jézuska visszaszállt az égbe, a derék Mikulás és az árva kis Jézus most már nyugodtan hajthatták fejüket álomra.

Másnap, mikor jött a csunya végrehajtó, bosszus volt nagyon, hogy a házacskát elfoglalva találta. De mit volt mit tennie? A Mikulás kifizette az utolsó fillérig, de még megtette tréfából, hogy megajándékozta saját arczképével is, egy skatulyából kipattanó rüt kis ördög alakjában, a milyet bizonynyal láttatok már a Haris-bazárban.

Az árva kis fiu pedig nőtt, s egyre ügyesebb, okosabb lett. Híre elterjedt, a merre csak gyermekek vannak a világon, mindenütt kapva kapta játékszereit. Kevés idő telt bele s nagyon meggazdagodott; ivadéka még ma is játékok gyártanak ugyanabban a házban. Így lett Mikulás az örvendő gyermekek hatalmas patronusává.

De már most szeretnétek tudni azt is ugy-e, hogy hogyan készülnek ezek az ördögös ember-és állatfigurák, a melyek annyi szép meglepetést szereznek az apró világnak a karácsonyfa meggyújtott gyertyái alatt, és új-esztendő napján. Az ám, csak hogy ez nem megy olyan könnyen.

Lássuk hát mindenekelőtt a mindenféle állatokat, a mikből egész Noé bárkája telne ki.

Fent, fent, a legmagasabb emeleten, majdnem a fedél alatt, kicsiny, felülről világított kamrában ül a munkás, balkeze alatt cseréttállal, a melyből időről-időre ragacos pépbe mártott papírdarabokat szed elő, a miket egymásután tömköd egy gypsz-minta régebe, mely valami állat-testet ábrázol, példának okáért egy kacását. Egy jobbkezeben levő fával mind beljebb nyomkodja a papír-pépet, hogy a minta minden mélyedésébe behatoljon s annak alakját fölvegye. Zsipsz, zsupsz, így foly a munka tovább, szakadatlan. Lassan, lassan a papírtészta megkeményedik, megszárad és átídomul, s ime előttetek áll a legtokéletesebb kis kacának fele része, a milyen csak uszált valaha a falutok tőcsájában.

Hanem ezalatt a másik munkás sem rest. Ő meg az élébe tett részeket illeszti össze kettőnként enyvvel, hogy előálljon a teljes anatomialag megszerkesztett állat.

De még ez nem minden. Miután a kimintázott kis szárnysok jó meleg kandalló mellett tökéletesen kiköttek — azaz kiszáradtak, akkor jó a tollakkal vagy bőrrel való behuzás fontos feladata, a szerint, a mint az állat tollas vagy négy-lábu, s e ezéltől újra más terembe vándorol az egész menaszéria.

Ez aztán még csak a türelmes munka! Igaz, hogy legtöbbnyire csupa nők is végzik. Látni kell, a mint furge újjaiak belemarkolnak a nagy zsák festett tolluba s fehér kőnyükbe rakva, mialatt egyikök finom esettel piczi esőp nyvet cseppent az állat csuszás testére, a többiek egyenként ragasztják rá a szép fényes tollakat a megenyvezett helyre. Most már akár meg is szólalhatnak természetes hangjukon, annyira hívek, annyira tökéletesek. Rézce-rucca csak épen hogy meg nem billegti szárnyát, a kakasról azt hinned, hogy abban a pillanatban felhúja taraját, s nyakát kevélyen hordozva rikkantja el magát: *Kukkurikuu.*

Körülbelül ez az eljárás a négy-lábuaknál is. Egy-egy piros foltocska a nyelv, a száj helyére, egy-egy kék vagy rózsaszín eszetvonás az irhán, vagy a lábakon, s kész a bárány, a ló, a tehén.

Persze, hogy mindezeknél érdekesebb a gyermekszobák körében oly előnyösen ismert *Paprika Jancsik* élettörténete. Pedig hát ebben sincs semmi ördögös, mert ezek az igen tisztelt uraságok tarka-barka, csöngő-bongó kosztümjeik alatt, előre megformált fejük és végtagjaik kivételével alig takargatnak egyebet egyszerű drót-lábaknál. Hanem ezekkel a csúpság drótlábaikkal be tudják ám kalandozni a világot, minde-nyütt mosolyt és jókedvet kelteve nevető ábrázatukkal s dévay arczfintorikkal.

És mégis, semmi sem szomorúbb ezeknek az örökké vig legényeknek a sorsánál. A meddig kacagó arczuk megvan, addig még hajgán, ha időközben megfoszlányosodik is a ruha rajtok. De mihelyt egyszer egy durva sarok rátéved festett orczáikra, tömpévé nyomja orrukat a letörli ajkairól a csufondároság mulattató zománczát, akkor, oh akkor a pojácza urannak vége; eljárt-szotta szerepét. Rút váza lesz csak önmagának, s a legelső zsarnoki szeszély pillanatában ki lesz rá mondva az ítélet: «tűzbe vele!» A tűzbe!... brrr! Hogy falja fel a röpke láng egy szempillantás alatt cifra gúnyját; hogy izzik vörösen s csavarodik össze egy-egy drót-darab... már csak egy piczike fémlémez csillag meg a hamu közt: utolsó visszénye az elhaló mosolyt az aztán vége mind a sok dicsőségnek, mind a sok kényeztetésnek, a miben rövid pojácza élete alatt annyi része volt... nem maradt belőle semmi, semmi.

Alighanem ennek a vig fickónak az öcsce az a feketére mázolt képu furesza teremtés is, a ki ott kushad összenyomva szük ládikájában, hogy egy rugó nyomásra villámként előpattanjon: «Itt vagyok!» Csak hogy mig amaz nevet, ez pittyereg, s ijeszgetni akar. De hiába, ő sem csak meg senkit. Mindenki tudja, hogy szürkés szákkála ócska kőcz, süvege eldobott bársonyvég. Még az ölben ugrándozó kis baba sem fél tőle, s kötekedő mosolygólly kapkod utána, mintha azt mondaná: «Eredj csak, nem félek tőled» — s gömbölyű újjacskaí gyöngye nyomásával visszakenyszeríti sötét rejtekébe.

Hagyjátok ti is ott!...

És most elég a papírfajtákról; akartok valamit a *fa-játékszerekről* hallani?

De hisz ennél semmi sincs könnyebben ért-

EGY PÁR SZÓ A DIVATRÓL.

Ezuttal talán rosszkor jövünk divatutasításainkkal. A karácsonyi és újévi meglepetések között bizonyosan jelentékeny helyet foglaltak el a divatcikkkel és egyik másik olvasónónk talán egész térfel van mentve attól a gondtól, hogy milyen öltözékekkel emelje szépségét.

Csak hogy a divattudósító szerencsésére a meglepetések többnyire fényűzési tárgyak szoktak lenni, s nem igen szokták a karácsonyfa alá az igénytelen, szerény, egyszerű, de annál nélkülözhetlenebb öltözékeket helyezni. Pedig gyakran ezek sokkal nagyobb örömet szereznek, mint a fényes peluche pongyola, a melyben kár port törölgetni, a hód-prómes bárszony rotonde, a melyben zimankós erős időben nem lehet gyalog járni, vagy valamely túlsúlyozott nehéz kabát, mely akadályozza a korcsolyázásban.

E szükségletekre gondoltunk, mikor divatképünköt kiválasztottuk. Ezen talán egyszerű, könnyű korcsolyázó öltözéket, csinos, de nem kényes háziruhat és divatos esőköpenyt. Reméljük, hogy mind a három megfelel olvasóink ízlésének.

A korcsolyázáshoz ajánljuk a baloldali világoszürke kabátját ugyanoly színű selyem újjakkal, melyen a fekete paszományhimzés spanyol alaku mellénykét ábrázol a kabát egy sor gombbal záródik és magas Mediceus-gallér védi a nyakat.

A második kabát nagyon kényelmes és bő alaku. Egyszerű szövet-csatt tartja össze a nyaknál, különben egészen nyitott. Gallérja lehajtható és kettős az ujjai, a külső ujj pedig igen szép bő alaku. E kabátka acél-szürke lágy kelméből készült és oly kényelmes meleg, a nélkül, hogy nehéz lenne, hogy házi kabátjának nagyon alkalmas.

Az eső-köpeny nagyon szépséges, mert az egész öltözetet elfedi, és sietünkben akár minő ruhára lehet vetni. A derekát hegyes öv csukja, a gallér szárazra és dusan omlik a vállak és karok fölé. Mintánk vörös posztóból készült, de minden divatszínben lehet készíteni.

Siessenek hölgyeim, lássák el magukat e szépséges ruhadarabokkal most a téli hidegben, mielőtt az esős napok bekövetkezzenek, nehogy engem érjen a szemrehányás: „Esz után köpönyeg!”

Iza.

A városligeti tó jegén.

A városligeti tó sima jegén élnek az élet a fővárosi társaság tagjai ott adnak most találkozókat egymának: az idősebbek az elegáns csarnokban, a honnét nézve igazán festői látványt nyújt a korcsolyázók nyüzsgő csoportja, a zuzmaris fák től övezett tó jégükrén, — a fiatalabbak pedig lenn a pályán, mely úgy simaság, mint mulatság tekintetében méltó párja a redoute parquettének, hol már nemsokára tért foglal Carnevil herceg, hogy kissé megcsappantsa a korcsolyázási kedvet. Pedig bizony kár! Mert a korcsolyázás nem csak kellemes mulatság, de nagyon egészséges is, a valószínű, hogy azok a fiatal leánykák, kik fűrge lábval iramlanak tova finom acélskorcsolyáikon, kipirult arcuzal, s egy-egy fordulónál megpihenve, tele tudóval szívják magukba a tiszta, friss levegőt, — egy-egy hamar elröpült délután végén, mikor már régen kigyúltak a villamlámpák, ezernyi apró csillaggá varázsolva a korcsolyák acélja alatt folesillanó parányi jég- és hó-szilánkokat, azt gondolják magukban, hogy mégis csak többet ér ez a testedző mozgás annál az óraszámra való parquet-taposásnál, lévén a most divatos souper-csárdás ezzel a szóval legjobban jellemezve. Igen, a jégpálya igazabb örömet, jobb mulatságot nyújt a bálteremnél; a jégén nincs fessesség, nincs unalom, — még fáradság sincs, mert egy órai korcsolyázás után frissebbé válik az ember, mint mikor korcsolyázni főkötötte; a jégén nem zöldül a petrezselyem, mint a bálteremben, mert a kinek párja nem akad, iringál egyedül, s nagyon jól mulathat.

A jégsport előnyeit különben igyekezzük is a közönség felhasználni: olyan díszes társaság zsbong ott a városligeti tavon délutánonként, a föl-fölharszó katoná zene hangjai mellett, ha valami hibája van ennek a kiválóan gondozott pályának, csakis az lehet, hogy sok a látogatója. Ez azonban nem azt jelenti, hogy a szabad mozgás akadályozva van. Vi-

lágért sem. A ki száguldani akar, annak elég tér nyílik a tó periferiáján; a ki nem elégszik meg azzal, hogy magát kiszaladj, hanem tánczra akar kelni egy-egy keringő hangjaival vagy morész fordulatokban szereti fokozni ügyességét, annak ott van a pálya közepén korlátokkal elkerített hely, melynek egyik része a tánczoló, másika a műkorcsolyázók részére van fenntartva. A ki pedig szánkóba óhajt ülni, hogy a friss levegő élvezetét a saját kényelem-szeretetével egyesítse, — annak a tó végén elkerített helyen van alkalma ezt a szórakozást föltálmni. Mondanunk sem kell, hogy a jég tisztán és jó karban tartásáról milyen lelkiismeretességgel gondoskodik a korcsolyázó egyesület igazgatósága. Nem is marad egyéb kívánság, csak hogy a tiszta, fagyos idő állandó maradjon. A jégsport szelleme, ha ugyan van ilyen, talán az egyetlen, kit hívei annál jobban szeretnek, minél hidegebb.

Előfizetési felhívás

VASÁRNAPI UJSÁG

POLITIKAI UJDONSÁGOK

1891. évi folyamára.

A Vasárnapi Ujság eredeti elbeszéléseket és életképeket, nagyjából illusztrálva, közöl Jókai Mórtól, Mikszáth Kálmántól, Baksay Sándortól, Gyarmathy Zsigánótól, B. Büttner Linától, P. Szathmáry Károlytól, Petelei Istvántól, Szivos Bélától, Szomaházy Istvántól, Kacziány Gézától, Kazár Emiltől, Törs Kálmántól, stb. A külföldiek közül leginkább az angol, francia, orosz szépirodalom jelesebb termékeit mutatja be, s minden évben közöl egy hosszabb regényt, művész kiívíteli kepekkel illusztrálva.

A Vasárnapi Ujság 1891. évi folyamát Jókai Mór *„Vén emberek nyara”* című humoros elbeszéléssel kezdjük meg. Mikszáth Kálmán pedig *„Galamb a galambbal”* című hosszabb elbeszélést ír a Vasárnapi Ujság részére.

A Vasárnapi Ujság, mint családi lap, kiterjeszkedik a női munkakörre és divatra is. E rovatában a női munka körébe, a háztartásra, a házbereendezésre, kézi munkára, házi iparra stb. tartozó közleményeken kívül a divat terén fölmerülő s a jó ízlést és a szép iránti érzéket fejlesztő jelenségeket ismerteti, különös tekintettel a házi iparra.

A Vasárnapi Ujság társalpa, a most már 36-ik évfolyamába lépő *„Politikai Ujdonságok”, teljesen független politikai hírlap, melynek irányát nem befolyásolják sem pártok, sem érdekszövetkezetek személyes érdekei, s a pártatlan igazság és meggyőződés kimondásában nem gátolnak semmiféle lekötelezettségek és magánkéntek; miért is, mint az események hű és részrehajlatlan kitérőirészt, valódi szükségnek ismerteti a magyar olvasó-közönség. E politikai lap a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, hű összeállításban tárja az olvasó elé, s a közönség együtt találja benne mindazt, a mi a napilapokban elszórtan jelen meg, úgy hogy e lap, kivált vidéken, hol a hiányos postajárás a napi értesülést különben is megnehezíti, a napilapokat is lehetőleg pótolja.*

A *„Politikai Ujdonságok”-hoz „Magyar Gazda”* című kéthetente megjelenő gazdasági lap van csatolva s ezen felül rendkívüli mellékletekkel is bővíti lez a lapnak hetenként másfél s minden második héten két nagy írvet tartalmaz, mely a *„Politikai Ujdonságok”* országban a legnagyobb és legértékesebb politikai hetilapja tette.

A *„Politikai Ujdonságok”* tartalmaz még élénk bel- és külföldi levelezéseket, eredeti tudósításokat, egy szintén számos gyakorlati értékű közleménnyel gazdagított, s e mellett rendszeren közöljük hasábjain a nevezetesebb sorsolásokat, pályázatokat, stb.

A *„Világkrónika”,* mint hetilapjaink kiegészítője, a hazai és külföldi általánosabb ér-

dekü eseményeket részletesen ismerteti és magyarázó cikkekben és képekben kívül nagyobb elbeszéléseket és regényeket is közöl képekkel illusztrálva, úgy szintén uti rajzokat, nép- és táj-ismertetőket, szemléltető jelentéseket a hazai és külföldi közérdekű dolgokról, találmányokról, fölfedezésekről, ugyszintén mulattató közleményeket, közhasznú tudnivalókat, képtalányokat, tréfás feladványokat, stb.

A *Világkrónika* hetilapjaink előfizetői felére 1 frt, negyedévre 50 kr. pótdíjért rendelhetik meg.

		egész évre félévre negyedévre	
A Vasárnapi Ujság	---	frt 8.—	frt 4.—
A Világkrónikával együtt	• 10.—	• 5.—	• 2.50
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok	---	• 12.—	• 6.—
A Világkrónikával együtt	• 14.—	• 7.—	• 3.50
Összán a Politikai Ujdonságok	• 6.—	• 3.—	• 1.50
A Világkrónikával együtt	• 8.—	• 4.—	• 2.—

Az előfizetések a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadóhivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4., küldendők.

Azon t. előfizetőinket, kik eddig a Vasárnapi Ujság-gal együtt járatták a Pesti Hírlap politikai napilapot is, arra kérjük, hogy előfizetéseiket az utóbb nevezett lapra cenzul közvetlenül a Pesti Hírlap kiadóhivatalához (Nádor utca 7 sz.) intézzék.

Görög Lajos rajza.
A VÁROSLIGETI TÓ JEGÉN.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Budapesti Szemle új évfolyamát megnyitó januári kötet Csiky Gergelytől kezd meg regényt, ki nemcsak a színpadokon aratja sikereit. A regény a magyar társadalomból van merítve s címe: *„Az atyafiak”*. Aztán névtelen szerzőtől *„A katolikus országok autonómiáról”* olvasunk fejtegetést, mely a napirenden levő fontos kérdések mind történelmi, mind politikai összefüggését széles körben tünteti föl. Ezt *„A hadi tengerészetről”* című történelmi vázlat követi Reményi Antaltól, ki e nagyobb dolgozatból, melynek most csak első része jelent meg) a tud. akadémián is tartott felolvasást. A Görgey-kérdéssel is találkozunk a füzetben. Id. Görgey István *„Kossuth és Görgey”* címzen felel Kossuthnak legújabb közzétett két levelére, melyeket Kossuth Hentaller Lajos képviselőhöz intézett s melyekben erős szavakkal nyilvánítja valótlannak Görgey Arthur tábornoknak emlékiratában előadott azon állítását, hogy 1849-ben aug. 11-ike éjjelén az aradi várban Kossuthal történt tanácskozása alatt már szóba jött a fegyverletétel, ha a, temesvári csata elvész. Id. Görgey István hivatkozik több körülményre, s Kossuthnak aug. 12-én Lugoson kelt levelére, valamint a Teregováról és Widdinből írt levelekre. — E polemia után közgazdasági fejtegetést találunk, melyben Telkes Simon *„Börparancs és a börtárlat”* cím alatt mond el az iparos világban

megfigyelni valókat. Költemény kettő van a kötetben: *„Dal a madárról”* Szász Károlytól, melyet a punk mai számába is átvettünk és *„Mohlepte hegyek,”* Burns költeménye, Lévy József avatott fordításában. Pusteiner Gyula az idei műtárlat fölött tart szemlét, s több tekintetben használja az élesebb kritikai hangot. Dady Jenő *„A magyarországi nyriodákról”* írt munkájának bírálatára tesz megjegyzéseket. Végül könyvismertetések következnek: Barthélemy St.-Hillaire *„A philosophia viszonya a természettudományokhoz”* (kiadta az akadémia) című munkájáról, Jellinek A. és Daruváry könyveiről, melyek a mentelmi joggal foglalkoznak; a kereskedelmi minisztérium 1889-iki működését feltüntető jelentéséről, stb. A Budapesti Szemle előfizetési ára egész évre 12 frt, félévre 6 frt.

A pozsonyi nagydunai vám- és révjog története. Levéltári adatok nyomán írta dr. Király János honvéd-főhadnagy hadbíró, Pozsony város volt tisztja ügyésze. Ünnepi irat a pozsonyi állandó dunai híd megnyitásához. Kiadta Pozsony sz. kir. város. Történelmi munka eredeti nyomozások alapján írva,

ÚJ DIVATOK.

(Korcsolyázó öltözék. — Házi ruha. — Esőköpeny.)

a legrégibb időktől kezdve előadja a pozsonyi vám és rév történetét a Dunán emelt hidakról is bő följegyzést tartalmaz. Általában a most megnyitott állandó hidnak történeti előzményeit állította össze.

Jókai az idegen irodalomban. A newyorki Cassele és társa elsőrendű könyvkereskedő cég elnyős feltételek mellett megvette Jókainak *„Nincsen ördög”* című regényét. A regényt Steinitzné asszony fordítja angolra, ki már több fordítást közölt magyarból. A kiadók felszólították Steinitzné, hogy fordítsa le Jókainak még egy pár regényét. Steinitzné a *„Szerlem bolondjai”*-t és a *„Fekete gyémántok”*-at jelölte ki. — A bécsi udvari opera pedig egy egyfelvonásos balletet fogadott el, melynek címe *„Diora, a balletkirálynő.”* A szöveget Dóczy Lajos írta hozzá Jókai egy novellájából.

A nemzeti színházban az év végén rendszeren klasszikus előadásokat rendeznek, ó-kori és modern remekírók műveiből. Ezuttal a hellén klasszikus tragédia szellemének hódoltak, s elég tarkán válogatták

össze, francia, német és görög költők műveiből, noha az igazi hellén drámai költészet nem szorult se Racine-ra, se Góthé-re, a kiket e plasztikus remek-íránti csodálat ragadt el, hogy utánozóká váljanak. Sophokles *„Elektra”*-ja (Csiky Gergely fordításában) képezte a közvetlen eredeti görög szellemet és tragikai erőt. A főszerepben pedig Jászai Mari egyik legkitűnőbb alkotását méltányolhatta a közönség, s méltányolta is a legzaszabban.

A másik két darab az Iphigenia-mondából való. Egyik *Racine* Iphigenia tragédiája, mely a trójai háboruba való indulást tárgyalja. Racine előtt Euripides tragédiája lebegett. Az előadásban itt is Jászai Mari magaslott ki, a ki a görög tragédiák egyik állandó alakját a szerencsétlen Klytemestrárt játékos megrázó erővel; mellette azonban Fűi Szeréna (Eryphile) is kivált. Góthe szintén (Euripides tragédiáját dolgozta át: *„Iphigenia Taurisban.”* Ennek főszerepében Fűi Szeréna aratta a taposkat. A nemzeti színház nagyon jól teszi, ha az ó-hellen tragédiákkal megismerteti közönségünket, de mikor van Sophokles, Aischylos és Euripides, a kiknek szelleme, vére és költészete a hellén világ örökké élő emléke, ezek mellett még oly szellemek

lédba, nőül veszi főnökének leányát s így sógora lesz testvére csábitójának. A hatásos jelenetekben bővelkedő darab előadásánál a feladat súlyja nagyrészt Szirmaira (Róbert) nehezedett, a ki többször tapsokra ragadta a közönséget. Klárné és Horváth, Solymosi, Szabó Antal, Hunyadi, Csongori Mariska, és Lukács Juliska is hozzájárult az előadás sikeréhez.

A népszínházban sokszori elhalasztás után végre a mult héten színe került a *„Katonás kisasszony”* című operetta, melynek szövegét és zenéjét Megyeri Dezső, a kolozsvári színház komikusja szerze. Az új darab megálta az első próbát habár sok eredetiséggel nem dicsekszik. A mese egy régi francia darab után készült, a zenében pedig számos a reminiscenzia, melyeket a szező csinosan dolgozott föl.

Meséje nem valami szövevényes, de jó ötleten alapszik. Choissy gróf hadjárati idején, kártyázás közben, arezul úti Pillbois lovagot (Vidor), Franciaország legkitűnőbb vívóját. Mielőtt a párba megtrónténhetné, Choissy gróf elesik egy útközében. Sérült ellenfele megcsúszkodik, hogy ha a gróf születendő gyermeke fiú lesz, azon fog véres elégtételt venni a sértésért. A grófnő (Funták Agnes) félve Pillbois esküjétől, fiát Leonine néven, leányának neveli. A katonás természeti leány (Hegyri Aranka) felnő a földön unokahágnak Nanteuil Juliennek (Rithy Laura) férjhez kellene mennie Rigault Anatolehoz (Németh), feleserli ruháját ennek menyasszonyi öltözékével s neje lesz Rigaultnak, a ki már előre beleszeretett a leánynak vélt fiuba. Esküvő után kiül, hogy Rigault neje tulajdonkép fiú, a házasság érvénytelen és a leányból fiuvá lett Leonie elveszi unokahúgát. A leánynak nevelt fiu természetesen sok galibát csinál. Hogyi Aranka jelesül játszott a főszerepet; mellette Rithy Laura is ügyes volt. A férfiak közül Vidor és Németh tündek ki.

MI UJSÁG?

Figyelmeztetés a Vasárnapi Ujság előfizetőihez. Lapunk testvérnapjának, a *„Politikai Ujdonságok”*-nak rendes előfizetési ára egész évre 6 frt, évnegyedre 1 frt 50 kr. A Vasárnapi Ujság előfizetői azonban egész évre 4, negyedévre 1 frtért rendelhetik meg. A *„Politikai Ujdonságok”* tehát, nem csak aránylag, de általában véve is a legolcsóbb politikai lap az országban s a hetenkint megjelenő politikai lapok között egyuttal a legerjedelmesebb és legértékesebb is. Egyik héten másfél, a másikon két egész iven jelenik meg s e terjedelem lehetővé teszi, hogy az ne csak a politikai, hanem általában az egész közélet nevezetesebb jelenségeire kiterjeszthesse a figyelmet s hétről-hétre számot adjon mindenről, a mi az egyik számtól a másikig letelt idő alatt a bel- és külföldön fontos vagy érdekes történt. Így egészíti ki a napok történetének előadásával a Vasárnapi Ujság közleményeit s folyton az események színvonalán igyekezik tartani az olvasót úgy, hogy a napi lapok rendes olvasása nélkül is állandóan tájékozva legyen a világ folyásáról. A *„Politikai Ujdonságok”*-hoz minden második héten *„Magyar Gazda”* gazdasági lap van csatolva, mely a mezőgazdaság, állattartás, gazdasági gépismeret, kertészet, szőlőtermelés és pinceszegedás, baromfitartás, selyemtenyészés, vadászat, konyha- és háztartás körébe vágó tájékoztató közleményeket s gyakorlati utasításokat, hasznos tudnivalókat közöl a legjobb források után mindarról, a mi a külső és belső gazdaságra, annak mellékágnai s általában az életmód szépséges berendezése és kellemes ételére vonatkozik. A *„Politikai Ujdonságok”* a *„Vasárnapi Ujság”*-gal együtt megrendelve egész hétre ellátják a házat a leggodosabban válogatott olvasni valóval olyan árért, a mely szerény voltával még a külföld kedvezőbb sajtóviszonyai között is feltűnést keltené.

Újévi tisztelgések. Újév napja mindig a politikában is jelentőséggel bír azon nyilatkozatok következtében, melyek ilyenkor hangzanak. Nálunk az országgyűlési pártok ilyenkor politikai vonatkozásokban fejezik ki jókívánásaikat, s a válaszok sokszor egészen politikai programok.

Az idén az országgyűlési kormányprét szónoka gr. Tisza Lajos volt; ő vezette föl a pártnak nagy számmal összegyűlt tagjait a miniszterelnökhöz, s üdvözlő beszédében szót a reformokról, melyeknek ellenzői nem e pártban vannak, hanem politikai eshetőségekben és áramlatokban; utalt a felekezeti mozgalmakra is. Gr. Szapáry Gyula miniszterelnök beszédében két dolgot emelt ki; először is, hogy határozottan fenntartja a közgazdasági reformját, másodsor pedig a Németországgal kötendő gazdasági szerződést jelölte ki az országgyűlés egyik fontos tárgyául. Az országgyűlési többi pártok közül a mérsékelt ellenzék reu-dezett ovációt vezérnek, gr. Apponyi Albertnek.

A pozsonyi ünnepélyek. Az állandó Duna-híd megnyitása nagy ünnepélyvel ment végbe decz. 30-ikán Pozsonyban, mely a régi koronázások óta aligha látott ily fényes napot. Ő felsége a király is, ki husz év óta nem volt Pozsonyban, megjelent a miniszterekkel együtt. A szomszédos megyék részéről küldöttek érkeztek, kiket a király külön fogadott. Decz. 29-én este a várost és a szép nagy hidat kivilágították. A király az ünnepély napjának reggelén 9 órákor érkezett meg a lelkes fogadtatás várt. Frigyes főherceg palotájában megszállván, 10 órákor vonult kíséretével a hidhoz, hol Baross miniszter köszöntötte. Ő felsége végig ment a hidon s ezzel megtörtént az ünnepélyes megnyitás. A király később a küldötteket fogadta, aztán Frigyes főherceggel megtekintette a város nevezetességeit. Udvari ebéd a Frigyes főherceg palotájában volt. Este utazott vissza ő felsége Bécsbe.

Szogyény-Marich László miniszterrel történt kinevezése decz. 28-ikán közölte a hivatalos lap. Ő felsége egyszersmind Szogyény-Marichot a főrendiház örökös tagjává is kinevezte.

A nemzeti zenede jubileuma. Deczember 26-án ülték meg ünnepélyesen a nemzeti zenede alapításának fél százados ünnepét. Ez alkalomból József főherceget, a zenede védőnk, gróf Zichy Géza elnök-höz a következő táviratot küldte Alcsuthról: «Szives meghívására fogadják Méltóságod őszinte hálánkat. Véghetetlenül sajnálom családommal együtt, hogy nem jelenhetünk meg a szép jubileumi ünnepélyen. Ismétlődjék az mennél többször a nemzeti zenede üdvös fejlődése mellett. József főherceget.»

A szabadságszobor. A Budapest főváros által a szabadság-szoborra hirdetett pályázat decz. utolsó napján jart le, s összesen nyolcz pályamű érkezett be, köztük a Strobl Alajos, Zala György, Róna József, Donáth Gyula, Senyey Károly, Köllő József, Szécsi Antal művei. A mintákat, melyek 1-2 méter magasságuk s többnyire színezve vannak, a zerge utcai főreáliskola dísztermében állították fel, a legtöbb pályázó diadaloslopot kívül emelni a szabadságnak, a melynek csiészán a Géniusz vagy Hungária alakja áll. E szobrokat a közönség majd csak aztán tekintheti meg, ha a bírák döntöttek feltehtik.

Munkácsy festménye az országháznak. Az új országházba szánt s a honfoglalást feltüntető nagy kép vázlatát Munkácsy már elkészítette.

A szláv küldöttek térdén állva fűvet és vizet nyujtanak Árpádnak, ki egész kíséretével együtt lóháton fogadja a hódalotát. Az első vázlaton Árpáddal az elükön álltak a magyar vezérek, egy sátor előtt, úgy, mintha ép most léptek volna ki belőle. Ez így nem tetszett a mesternek és más vázlatot készített. Némi-képen a vidék színezte is megváltozott. Egy erdőnek elejét látjuk, a fák között a magyaroknak szürke sátrait és az előjövő harcosokat, kik mind látni akarják a legyőzöttek meghódolását. A szlávok közül csak kevesen vannak lóháton, de balfelől az előtérben látni sok folyonyegelt lovat, melyeken a meghódolók jöttek. A magyarok a jobbrészen csaknem felét foglalják el a képrek. A szlávok baloldalt vannak. A magyarok magatartásán kifejeződik a győzők dacos bátorsága, a szlávokén viszont kifejezésre jut az alázatosság, melyre szükségök van a retteget magyar-ság előtt.

Eljegyzés. Szász Károly dunamelléki ref-püspöknek leányát: Lidát a múlt év utolsó vasárnapján jegyezte el Várady Miklós kir. segédmérnök, Várady László alföldi birtokos, nyugalmazott törvényszki bíró fia. Lapunknak, mely az örömapában legjelekedve legrégibb munkatársainak egyikét tiszteli, megköszönésére s szép frigyre őszinte szerencse-kívánatait fejezni ki.

Igazítás. A Jakab Odön «Nyár» című kötetéről lapunk múlt számában közölt bírálatba a következő értelemzavarázó sajtóhiba csúszott be: Jakab Odön többnyire szín kedvéért fordul az inverziókhoz. Ez így javítandó ki: rim kedvéért fordul stb.

Huszárszerlem. Murai Károlynak a nemzeti színházban sikert aratott két felvonásos vígjátéka, a Lampel Róbert-féle «Nemzeti szimfónia» című gyűjteményben nyomtatásban is megjelent. Ára 50 kr.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunyt a közelebbi napokban: BUGYIS ANDRÁS, okrai czma. prépost, ungvári plébános és főesperes, 67 éves korában, Ungvárott. Az elhunyt százötven-ezer forintnál többet költött kulturális czélokra.

Ungvárott felállította a Mária leánynevelő-intézetet és kisdédvót, Pálcózon és Szerednyán szintén leánynevelő-intézetet és kisdédvót alapított. DEHÁZI JÁNOS, nagybirtokos, Maros-Vásárhelytől, ki körülbelül 80,000 forint értékű képviselői marostordamegyei földbirtokát végrendeletileg az unitárius vallás közönségének hagyta. — GR. APONYAI KÁROLY tolnamegyei nagybirtokos, főrendiházi tag, nyugtábornok, gr. Apponyi Albert nagybátyja, 85 éves korában Bécsben, hol a telet töltötte. — BÍRÓ GYÖRFY LAJOS, az erdélyi arisztokrácia Nesztora, a szilágy-szolnokai ev. ref. egyházmegye főgondnoka, Szilágy megye bizottsági tagja, több jótékony egyesület tagja, 74 éves korában Krasznán. — NOVAK JÓZSEF dohánygyári tisztviselő, 33 éves Kolozsvárt. — MÁJER KÁROLY ügyvéd, megyebizottsági tag, a nógrád megyei Nótinesen. — MEDVECKY JÁNOS árva-urad. tisztv., 66 éves, Sirokán. — HÖBLING ANTAL, nyugdíjazott miniszteri tanácsos, a Lipót-rend és a III. oszt. vaskoronarend tulajdonosa, 60 éves korában, Budapesten. — MANDELLO VILMOS, a magyar homöpaták egyik nesztora, a magyar-francia biztosító társ. volt főorvosa, 75 éves korában, Budapesten. — BALOGNYI CSÉGEZY SÁNDOR, hites ügyvéd, Aranyosszék volt kir. alügyésze, szabadságharczbeli Kossuth-huszárhadnagy, életének 71-dik évében, Tordán. — NAGEL ARMIN, a fővárosi törvényhatóság bizottsági tagja, a Schlick gyár részvénytársaság alelnöke, élete 72-ik évében, Budapesten. — HORVÁTH SÁNDOR, gróf Károlyi István uradalmi kasznárja, Nagy-Károlyban, életének 56-ik évében; özvegye Kéti Mária, Kéti Károly egyetemi tanár nővére és két gyermeke gyászolja. — OBERNDORF HENRIK, ev. tanító Magyar-Bolyon (Baranyamegye) hosszú tanítói működés után; 1848-ban a magyar hadseregben mint honvédkapitány szolgált a hazát. — TÖRÖK ISTVÁN, 49 éves korában, Felső-bányán. KÁDÁS ÉLÉK ERNŐ, premontrei kanonok és Jászó bányaváros plébánosa, élete 48-dik évében, Jászóvárott. — HUJER JÁNOS, fővárosi háztulajdonos, életének 67-ik évében. — SZILINSZKY KÁROLY, Keszthely városának tisztelt polgára, 77 éves korában. — FREU HUGO, nyug. bányatiszt, 84 éves korában, Pápán. — LOMRÉNDI KORBULY GÉZA, nagybirtokos, Kolozsvártól 28-ik évében. — SZÓCS MÁRTON, nyug. kir. ügyész, 70 éves korában, Csik-Szeredán. — PFEILSTICKER ERNŐ, nyug. kir. telekkönyvezető, 83 éves korában. — VERTÉSY LAJOS, városi bizottsági tag, élete 66-ik évében, Debreczenben. — NEUMANN PÉTER, kántortanító, ki Új-Pécsett 50 évig tanítóskodott, 71 éves korában, Új-Pécsett. — MALESOVICS SÁNDOR, városi nyug. tisztviselő, élete 88-ik évében, Zentén. — RÁKOSI JÁNOS, Rákosi Viktor kis fia, Budapesten. — CZUKOR OSZKÁR, élete 29-ik évében, Szentesen. — ÖZV. TITZER EMÁNELNE, szül. Gegenhardt Amália, 64 éves korában N.-Váradon; halálát nyolcz gyermeke gyászolja, köztük lapunk belső munkatársa, Kászár E. is. — SZABÓ SAMUNE, szül. Móczér Mária, Szabó Samu nyug. kuriai tanácselnök özvegye, 71 éves korában, Zalaegerszegen. Sógora Horváth Boldizsár, orsz. képviselő s az ő révén rokonai: Horváth Jenő táblai bíró, Péotvs Lóránt báró akadémiai elnök, Láng Lajos pénzügyi államtitkár, s Radisics Jenő, az iparművészeti múzeum igazgatója gyászolják. SCHREIBER JANKA, az angol kisasszonyok budapesti rendházának főnöknője, 56 éves korában, Budapesten. — ÖZV. SZABÓ MÓZESNE, a budapesti nemzeti színházak volt tagja, ki már 1837-ben, a nemzeti színház megnyitásakor ott volt a szereplők között s 1879-ben hagyta oda a színpadot, 72 éves korában, Kolozsvárt. — MATTASOVSKY TAMÁSNE, szül. Jámboreszky Katalin, élete 54-ik és házasságának 33. évében, a sírosmegeyi Kendén. — ÖZV. SZÉLESY SANDORNE, szül. Bónis Juliánna asszony élete 73-ik évében Miskolczon. — LITERÁTI FORRÁS SÁMUELNE, szül. Kenessy Agnes, a hajdusoboszlói verekkereszt-egylet és nőgyógy. elnöke, életének 62-ik évében, Hajdu-Szoboszlón. — KACZÁNY ODÖN, festőművésznek leánya, Irma, 8 éves korában, Szegeden.

A külföldi elhunytak: FEUILLET OCTAV, a francia regény-és drámaíródalom kintisége, kinek művei a magyar színpadokon is népszerűek, 68 éves korában, Párisban. — SCHLEMMANN HENRIK, a híres német archaeolog, a ki Trója romjait és az ó-görög világ számos műemlékét napfényre hozta, Nápolyban, hol az utczán szélhűtés érte.

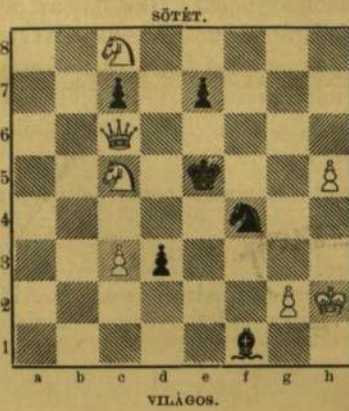
Szerkesztői mondanivalók.

Genf. A levél közlését elhalasztottuk a bejelentett második levél megérkezéig. Nömhöz. Tarthatatlan állapot. Volt már alkalmunk nem egyszer, elmondani véleményünket költe-ményeiről, s minden egyes újabb darab csak megerősít bennünket korábbi ítéletünkben. Elismertjük, hogy szerző valódi költői kedvly s a költészet sugártörő priz-máján keresztül nézi az életet és annak viszonyait. Innen van, hogy tárgyát rendszeren jól választja s költői oldalról fogja fel. Csaknem minden versét azzal a benyomással tesszük le, hogy van benne valami a mi valódi költőre vall s jól kidolgozza jó vers vált volna belőle. A kidolgozás az, a min szerző rendszeren hajtó-rést szenved; vannak egyes sikerült sorai, sőt sikerült strofái is, de ezek majd laps, majd erőtletet sorokkal és stroffakkal váltakoznak s a hangulatból minduntalan kizökkenik az olvasót. Az is nagy baj,

hogy kevés érteke van a belső forrás iránt, versét nem tudja jól megalkotni, egy kerek egészszé önteni. Talán a műgond és öntudatos törekvés segíthet mindezen a hibákon s szerző melegen érző szívéből s dalok rajától szöveg lelkéből meg értekes költemények fakadhatnak. «A tarthatatlan állapot», némi javításal beváltik, különösen javításra szorul a negyedik strofa második fele és az utolsó strofa, ezt csattanósabban, de egyúttal melegebben kellene megírni.

SAKKJÁTÉK.

1638. számú feladvány. Norlin A.-tól (Stockholmban).

Világos indul és a negyedik lépésre matot mond.

Az 1631. számú feladvány megfejtése

Bilov L.-tól.

Megejtés.

- Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Vd6-f3 ... b6-c5: (a) 1. ... f7-f5 2. Vg3-f2 ... t. sz. 2. Vg3-h5 ... t. sz. 3. Vg2-b2-c5-f4 mat. 3. Vh5-h8 v. Fe5-d4 mat.

Az 1632. számú feladvány megfejtése

Hoeppner O.-tól.

Megejtés.

- Világos. Sötét. 1. Ke1-b2 ... c4-c3+ 2. Kk2-b3 ... c5-c4+ 3. Kk3-a4 ... Kd4-c5 4. Pf4-c3 mat.

Mindeket feladványt helyesen fejtették meg:

Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Kecskemén: Balogh Dienes. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 51-ik számában közölt képtalány megfejtése: Eggedül hallgatom tenger mormolását, Tenger partja felett futó szél zúgását.

HETI-NAPTÁR, január hó.

Table with 4 columns: Nap, Katholikus és protestáns, Görög-Orosz, Izraelita. Rows include dates from 4th to 10th of January.

Holdvilágzás. Újhóld 10-én 4 óra 40-5 pk. d. u.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

(I. Egyetem-tér 6. szám.)

Báli selyemkelmék 60 kr.

egész 6 ft 35 kr-ig méterje (körülbelül 300 különb. minta és színben), szállít ruha- és vég-száma viteldj-és várn-mentesen Henneberg G. (cs. és k. udv. szállító) gyári raktára Zürichben. Minták postafordultával. — Levelekre Svájcba 10 kros bélyeg ragasztandó.

BISENIUS, BÉCS, I., SINGERSTR. 11.

Kérem a czimre figyelni! A birodalom legnagyobbszéri díszítménytelepe.

Uj! Füzértáncz (Cottillon) rendezék érezből, csillagok és keresztetek, a valódi briliánthoz hasonló, pompás ragyogással; dbjok 3 krajcártól föl. Eredeti füzértáncz-meglepetés hóesés. Eghetetlen (nem papíradarabokból álló); kisebb helyiségeknek 50 kr. egész 2 frtg., nagyobb balkonra 5 frtg.; szagtalan szines effect-lángok, füzértáncz-figurák megvilágítására, dbjok 10 kr.-tól föl. Legújabb hatásos díszítések füzértáncz-számára, tréfás és alarozos alakok, több mint 1 méter magasságban, dbjok 2.50. Füzértáncz-tourok, 75 kr., 1 frt 20 kr. s följebb. Alarozos jelmezek papírból, vászon-varrásokkal, urak és hölgyeknek, 1.50. Szóvet-jelmezek 1.40 s följ. Alarozok, dbja 6 kr., és följ. Eredeti tréfás fővegek, dbja 5 kr. s följebb. Csinos füzértáncz-bokréta-k művirágokból, dbjok 4 és 10 kr., s följ. Pukancz-csukorkák, szép kiállít. tréfás főveget tartalmazva, dbjok 4 kr. s följ. Gyapjn-parókák 1.25-től, számkáll 10 krtól föl. Bál díszítmények dísmert leglélesebb kiállítás.

Árjegyzékek ingyen. NB. Kérem figyelembe venni, hogy nem bírok sehol főkkal.

Advertisement for 'Legszebb ajándékot' (Best gift) featuring an illustration of a woman in a long dress and hat. Text describes various clothing items like 'Női téli tricót-kabát', 'Női téli tricót-kabát', 'Női téli tricót-kabát' with prices and descriptions.

Advertisement for 'BISENIUS WIEN' featuring an illustration of a woman in a large hat and coat. Text includes 'Félfülmulhatatlan', 'legjobb orvosság', 'hőkorrut', 'rekedtég és hurut esetében' and prices for different quantities.

Advertisement for 'RÉTHY JÁNOS szabadalmi irodája' (RÉTHY JÁNOS patent office) located in Budapest. Text includes 'Erzsébet-körút 14. sz. eszkől.' and 'MAYER EMIL óragyári raktára'.

Advertisement for 'OLCSÓ KÖNYVTÁR' (Cheap library) by 'Franklin-Társulat'. Text includes 'Szerkeszti Gyulai Pál.' and 'Legújban megjelent füzetek:' followed by a list of books and prices.

Advertisement for 'Kis Nemzeti Muzem' (Small National Museum) by 'Könyves Tóth Kálmán.' Text includes '47-48. kötet.' and 'Tartalom: Nemzetes ur ördöge. — Javás asszony kereszténye. — A keresztlevél. — A honvéd árnya. — Hitelnő asszonyg és kedves férje. — Tökési Bécsi és mostoha fia. — Újmódi Zsófi. — Szegény teasszony. — Karácsony anyala. — A pénz árnyéka. — Rebeka, a szegény zsidóleány. — Miért nemült el a vörös kakas. — Söprányó a házasságrontó. — Az ellilant hónap, vagy hová lett a februárius. — Csak néhány hajszál. — A vasuti ör. — A szél hozta, a víz vitte.'

Advertisement for 'A nagy krach!!!' (The big crash!!!) by 'New-York és London'. Text describes the crash of the market and offers information on how to avoid it.

Advertisement for 'Magyar közmondások gyűjteménye' (Hungarian folk sayings collection) by 'Magyar közmondások gyűjteménye'. Text includes 'Különös tekintettel az életbölcseiségre és a nevelésre.' and 'Különös tekintettel az életbölcseiségre és a nevelésre.'

1891. jan. 169. sz. 1891. jan. BUDAPESTI SZEMLE

M. Tud. Akadémia meghívásából szerkesztő GYULAI PÁL.

Table of contents for 'BUDAPESTI SZEMLE' (Budapest Review) for January 1891. Lists authors and titles of articles, including 'Az atyafiak Regénye', 'A katolikus országos autonómia', 'A hadi tengerészetről', etc.

Advertisement for 'Nincs többé köhögés!' (No more cough!) by 'Mell- és tüdőbaj ellen.' Text includes 'Dr. med. Fáylik', 'Szepesi kárpáti novénykivonat' and 'Czukorka'.

Advertisement for 'VERA-FORRÁS.' (Vera-Source) by 'VEGHLESI'. Text includes 'Házánk legistább, legolcsóbb és legjobb szén-savdus, égvényes savanyuvize.' and 'VEGHLES-SZALATNÁ-n (Zólyom-m.)'.

Advertisement for 'Legolcsóbb magyar és német zsebszótár!' (Cheapest Hungarian and German pocket dictionary!) by 'TIPRAY JÁNOS'. Text includes 'MAGYAR-NEMET ZSEBSZÓTAR.' and 'Második kiadás.'

